

УДК 811.161

РОЛЬ УКРАЇНОЗНАВСТВА У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Світлана БОЙКО

кандидат філософських наук,
старший науковий співробітник відділу освітніх технологій
та популяризації українознавства НДІУ

Анотація. У статті розкрито роль українознавства у формуванні світогляду підрос-
таючого покоління на основі проведеного анкетування для педагогів та студентів. Доведено
необхідність впровадження результатів українознавчих досліджень у практику державного
будівництва та в систему освіти і виховання.

Ключові слова: світогляд, підростаюче покоління, освіта, виховання, українознавство,
модель розвитку України.

РОЛЬ УКРАИНОВЕДЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ МИРОВОЗЗРЕНИЯ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ

Светлана БОЙКО

кандидат философских наук,
старший научный сотрудник отдела образовательных технологий
и популяризации украиноведения НИИУ

Аннотация. В статье проанализирована роль украиноведения в формировании миро-
воззрения подрастающего поколения на основе анкетирования, проведенного для педагогов и
студентов. Доказана необходимость внедрения результатов украиноведческих исследований
в практику государственного строительства и в систему образования и воспитания.

Ключевые слова: мировоззрение, подрастающее поколение, образование, воспитание,
украиноведение, модель развития Украины.

ROLE OF UKRAINOZNAVSTVO IN FORMING THE OUTLOOK OF THE YOUNGER GENERATION

Svitlana BOYKO

Candidate of Philosophical Sciences,
senior researcher of Department of Educational Technologies and Promotion of Ukrainian Studies, RIUS

Annotation. Based on materials of survey conducted among teachers and students, the author
examined role of Ukrainian studies in formation of the younger generation's worldview and proved
the necessity of implementation of results of Ukrainian studies researches into the state-building and
educational processes.

Key words: worldview, younger generation, education, Ukrainian studies, Ukraine's development
model.

Для людської цивілізації завжди були і будуть актуальними проблеми, пов'язані зі світоглядною орієнтацією людини, осмисленням нею свого місця і ролі в суспільстві, а також з відповідальністю за власні вчинки, за вірний вибір форм та напрямків своєї діяльності. Світогляд є невід'ємною складовою буття кожної людини.

Актуальність дослідження обумовлюється також високою динамікою трансформації сучасного суперечливого світу, в умовах якого виникла проблема формування іншого, адекватного цим змінам, світогляду, що відповідає на виклики часу.

Глобалізація, Інтернет, проблеми, пов'язані з сенсом життя тощо, потребують відповідної вбудованості людини у світ, який зможе дати їй насагу жити в нових вимірах. За кілька наступних років, на думку багатьох учених, відбудуться надшвидкі зміни у світосприйнятті людства. Можливо, тому, що почав пробуджуватися інстинкт виживання цілісної спільноти, зчепленої однаковими потребами і цінностями.

Тому далеко не випадково, що формування світогляду підростаючого покоління, допомога йому у визначенні істинних життєвих орієнтирів, виробленні власного погляду на світ є одним із головних завдань національної системи освіти. Так, у Законі України «Про освіту» та Державній програмі «Освіта (Україна ХХІ століття)» наголошується, що формування світоглядної культури і життєвої позиції особистості повинні бути в центрі діяльності освітніх закладів. Не обходить стороною цю проблему й нова редакція Закону України «Про вищу освіту».

Незважаючи на те, що питання формування світогляду розглядається

сьогодні у працях з філософії, педагогіки, психології, культурології, соціології, українознавства та інших галузях знань, єдиного підходу до тлумачення цього процесу досі немає.

Якщо звернутися до витоків самого поняття «світогляд», то це слово є калькою з німецької. Вперше його було вжито у німецькій класичній філософії І. Кантом (нім. *Weltanschauung*), який, втім, не відокремлював поняття «світогляд» від поняття «світоспоглядання». Подальший розвиток це поняття отримує у працях Ф. Шлейєрмахера («Розмови про релігію»), Ф. Шеллінга («Вступ до філософії міфології»), а також у роботі В. Дільтея «Типи світогляду і їх знаходження у метафізичних системах», де воно й набуває сучасного змісту [1, с. 13].

У «Філософському енциклопедичному словнику» наведено такі тлумачення: світогляд – це самовизначення людини щодо її місця у світі та взаємовідносин з ним. Світогляд – духовно-практичне утворення, засноване на співвіднесенні наявного, сущого та уявного, бажаного, належного, синтез досвіду, оцінки знання та переконань, зорієнтованих на ідеали. Світогляд – форма самосвідомості людини і суспільства; національний космопсихологос. Світогляд – форма і спосіб сприйняття суб'єктом світу через потреби розвитку особистості. Світогляд – система принципів, знань, ідеалів, цінностей, надій, вірувань, поглядів на сенс і мету життя, які визначають діяльність індивіда або соціальної групи та органічно включаються у людські вчинки й норми поведінки. Структурно світогляд поділяється на такі рівні: світобачення, світовідчуття, світорозуміння, світоспоглядання та світосприйняття [2, с. 569–570].

Серед сучасників над проблемою світоглядної культури працювали Є. Андрос, В. Афанасьєв, М. Гончаренко, В. Горський, В. Діденко, П. Дишльовий, В. Іванов, А. Колодний, А. Никанорова, М. Попович, Є. Осічнюк, Л. Скворцов, О. Спіркін, В. Табачковський, В. Шинкарук, І. Фролов, О. Яценко та інші. Вони розглядали світогляд як спосіб духовно-практичного, а не тільки теоретичного освоєння дійсності і як форму суспільної та індивідуальної самосвідомості, що є їх найважливішим компонентом. Усі ці вчені підкреслювали складність структури світогляду.

Значний внесок у розробку проблеми формування світогляду особистості в останні роки зробили В. Андрущенко, Н. Буринська, С. Гончаренко, Л. Губерський, І. Зязюн, В. Ільченко, В. Кремень, Л. Кривега, С. Максименко, Н. Ничкало, В. Паламарчук, М. Ярмаченко та інші.

Незважаючи на достатньо потужний масив наукових досліджень з проблем формування світоглядної культури особистості, роль українознавства у формуванні світогляду підростаючого покоління є ще недостатньо висвітленою. Тому наша наукова розвідка спрямована на розв'язання поставленої проблеми, що обумовило мету статті – визначити роль українознавства у формуванні світогляду підростаючого покоління в умовах активізації антиукраїнських акцій, спрямованих на руйнацію державності України та нівелювання духовних цінностей українського народу.

Нині світоглядні уявлення і переконання особистості, особливо підростаючого покоління, формуються в контексті переоцінки нашого історичного минулого, утвердження плюралізму, розмаїття думок, поглядів на різні питання

суспільного життя. Щоб не блукати у лабіринтах нових суспільних процесів, правильно зорієнтуватися, збагнути сенс свого існування, молодому поколінню потрібен духовний стрижень, яким, на думку автора, може бути українознавство.

Українознавство як наука і навчальна дисципліна має два напрями: дисциплінарний (або галузевий) та міждисциплінарний (або інтеграційно-системний). Дискусії навколо того, який із цих напрямів є оптимальним, і досі залишаються актуальними в наукових колах. Прибічники дисциплінарного напрямку розкривають знання про Україну й українців з погляду однієї галузі знань у тій чи іншій сфері: історії, культурі, економіці, в повсякденності і т.д. Прибічники міждисциплінарного напрямку шляхом інтеграції здобувають інформацію на межі галузевих наук, щоб отримати цілісне знання про самобутність українського народу, його етнокультурну, духовну, соціальну, психологічну й іншу сутність [10].

Звернемо увагу на те, що в обох випадках українознавство втілює дві функції – науково-дослідну та виховну. Першу з них цей предмет може виконувати і під іншими назвами, наприклад, «народознавство», «українське народознавство» чи навіть «суспільствознавство». Натомість виховній ролі цього предмета відповідають два терміни: «краєзнавство» (від слова край) і «українознавство». Їх об'єктом є цілісне поняття малої і великої Батьківщини – в її етнічному, територіально-географічному, історичному, національно-культурному, мовному тощо вимірах [7, с. 21]. Вони ставлять собі за мету не тільки пізнавати Батьківщину, але поступово відкривати її для дитини – не «частинами» чи

«аспектами», а цілісно – відповідно до вікових особливостей дитини.

Українознавство – предмет не «разового вивчення», а чинник постійного і поступового входження особистості у світ національних цінностей, що лежать в основі любові до Батьківщини. Такий навчальний і виховний предмет мають багато народів і плекають його вже давно, зокрема, у німців він називається *Vaterlandskunde* («батьківщинознавство») або *Deutschkunde* («німеччинознавство»), у росіян – «росієзнавство», в інших країнах викладається «американознавство», «полоністика» та ін.

Українознавство і національна система освіти взаємопов'язані. Їх поєднують питання розвитку українського етносу, української нації, української духовності та державності [6]. Велике значення у поширенні українознавчих знань має діяльність української діаспори. На сьогоднішній день проводиться чимало науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, теми яких присвячені впровадженню українознавчих знань в освітній простір України. Щороку організовуються різноманітні освітні проекти (олімпіади, турніри, конкурси з українознавства, фестивалі тощо) регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів. Наприклад, на регіональному рівні відбуваються конкурси з українознавства, які проводять Інститути післядипломної педагогічної освіти в м. Києві, у Чернівецькій та Івано-Франківській областях, Східний інститут українознавства імені Ковальських Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна проводить конкурс студентських наукових робіт у галузі українознавства на здобуття премій імені Ковальських та ін.

На всеукраїнському рівні проходять: Всеукраїнський конкурс з українознавства «Патріот» (проводить Центр творчих ініціатив «Клевер», Донбаський державний педагогічний університет); Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник» (до речі, у 2015 р. у цій грі вже взяли участь школярі із зарубіжних країн, а саме учні українських шкіл міста Рибниця (Республіка Молдова) й учні з міста Астана (Казахстан); Всеукраїнський конкурс фахової майстерності для вчителів-україністів «Соняшник-учитель»; Всеукраїнський українознавчий фестиваль «Сонячні пелюстки». (Організатором цих заходів за договором з авторами є творче об'єднання «Соняшник» за сприяння кафедри українознавства Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», Харківської обласної спеціалізованої школи-інтернату II–III ступенів «Обдарованість» та творчого об'єднання «Гімназія»).

На міжнародному рівні Науководослідний інститут українознавства проводить Міжнародний конкурс з українознавства для учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів та Міжнародний конкурс з українознавства для студентів та молодих учених.

Окрім цього, існує безліч організаційно-масових заходів і проектів для дітей та молоді, які у своїй назві не містять термін «українознавство», але несуть українознавчий зміст, який передбачає поширення та популяризацію всього українського (напр., Всеукраїнський конкурс фотографій «Моя Україна», Міжнародна учнівська науково-практична конференція «Україна очима молодих» та ін.). Чимало громадських організацій проводять українознавчу, національно-патріотичну роботу.

У 2014 р. депутати Тернопільської обласної ради звернулися до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, обласних рад України щодо впровадження у закладах освіти обов'язкової для вивчення окремої навчальної дисципліни «Українознавство» [3].

Звернення науковців і освітян до представників МОН України щодо включення навчальної дисципліни «Українознавство» в інваріантну частину базового компоненту навчальних закладів України, підготовки фахівців з українознавства, розробки навчально-методичного комплексу з українознавства є дуже важливими і актуальними, адже українознавство покликане забезпечити розвиток цілісної особистості, здатної свідомо ставитись як до навколишнього світу, так і до самої себе, до світоглядного вибору, орієнтованого на загальнолюдські й національні цінності.

У формуванні світогляду, розвитку свідомості й відповідної діяльності людей визначальними завжди були такі складові: пізнання й освоєння світу та самопізнання й самотворення людини [4, с. 15]. «Кожен повинен пізнати свій народ і у народі пізнати себе», – наголошував український філософ і педагог Г. Сковорода. «Якщо ти українець, будь ним, – пише він, – якщо ти поляк, то будь поляком ... Все добре на своєму місці і своїй мірі» [9, с. 59].

З метою з'ясування ролі українознавства у формуванні світогляду підростаючого покоління нами було проведено анкетування для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів Донецької, Дніпропетровської, Івано-Франківської,

Львівської, Чернігівської, Чернівецької областей та м. Києва. Всього взяло участь в анкетуванні 186 респондентів, серед яких, окрім учителів з українознавства, взяли участь вчителі української мови та літератури, історії, фізичної культури, початкових класів, трудового навчання, англійської мови, географії, біології, новогрецької мови, російської мови, математики, фізики, хімії, інформатики, предметів художньо-естетичного циклу, шкільні бібліотекарі, методисти, керівники гуртків. Серед них – директори шкіл, завучі, педагоги-організатори. Вікова категорія вчителів: від 20 до 71 року.

Результати проведеного анкетування для педагогів показали, що курс «Українознавство», який має закладати підвалини національно-патріотичного виховання й державної ідеології, у наш час є дуже важливим і актуальним предметом, що допоможе у формуванні світогляду підростаючого покоління, підтримає український дух у молоді. Вивчення курсу «Українознавство» має передбачатися в інваріантній частині базового компоненту. Звісно, що для цього повинні бути розроблені на новій науковій джерельній базі підручники й робочі зошити для учнів, методичні рекомендації для педагогів тощо.

На питання «Що, на Вашу думку, має дати курс «Українознавство» для підростаючого покоління?» 91,40% відповіли: «виховання патріота, громадянина України, свідомого державотворця», 80,65% – «поглиблення знань з історії та культури рідного краю», 54,84% – «виховати національно свідому особистість», 29,03% – «допоможе нівелювати почуття меншовартості перед іншими націями», 19,35% – «допоможе розширити світогляд».

На питання «Як Ви ставитесь до того, що з кожним роком зменшується кількість навчальних закладів України, в яких викладається курс «Українознавство?» 100% відповіли: «негативно». На питання «Як саме цей факт може вплинути на світогляд молодого покоління?» 39,25% відповіли: «інші держави можуть легко маніпулювати історичними фактами в своїх інтересах», 17,20% – «приведе до зубожіння нації, нищення самосвідомості українців, згальблення традицій та досвіду поколінь», 11,29% – «приведе до втрати чіткої громадянської позиції, нищення національного світогляду і відчуття патріотизму», 9,68% – «знищення самооцінки», 6,45% – «призведе до зменшення значущості родинного виховання, перспектив і шляхів досягнення певної мети у майбутньому», 5,91% – «любов до країни може зникнути».

Проте, крім українознавства як інтегрованої системи знань про Україну та український світ, на формування світогляду підрастаючого покоління, як зазначають педагоги, має бути спрямований весь освітньо-виховний процес, діяльність усіх ланок освіти, науки, культури, засобів масової інформації, сім'ї, державних установ усіх рівнів та інститутів громадянського суспільства.

Анкета для студентів «Роль українознавства у вашому житті» мала відкритий характер. Вона складалась за принципом незакінчених речень, які респонденти мали дописати. В анкетуванні взяли участь 29 респондентів Київського національного університету будівництва і архітектури віком від 17 до 18 років. За результатами анкетування з'ясувалося, що, на думку студентів, курс «Українознавство» має включати «поглиблену інформацію про українську мову, історію,

культуру, архітектуру, мистецтво України» – 62,07%, «поширювати правдиву інформацію про минуле, сучасне і перспективи розвитку України» – 34,48%, «включати екскурсії по місту» – 3,45%, утримались – 6,9%. Переважна більшість студентів хотіла б виконувати практичні творчі роботи, в яких можна було б розкрити своє ставлення до України.

Початок речення «У сьогоднішні дні, коли на Сході України склалась доволі складна ситуація, курс «Українознавство» допоможе ...» респонденти продовжили таким чином: 20,69% відповіли: «не бачу, як він допоможе», 20,69% – «допоможе об'єднати, згуртувати людей, щоб боротися проти агресора», 20,69% – «допоможе відновити патріотичний дух і зрозуміти, за що боремось», 20,69% – «допоможе цінити й шанувати українську культуру, мову, історію», 10,34% – «допоможе пробудити національну самосвідомість студентів», 6,9% – «лише загострить радикальні точки зору людей та збільшить кількість конфліктних ситуацій».

На думку студентів, курс «Українознавство» варто вивчати: «у школах та ВНЗ» – 48,27%; «всім громадянам України» – 17,24%; «не для заліку, а для розвитку свого світогляду» – 10,34%; «іноземним студентам» – 10,34%. Поодинокими були такі відповіді: «щоб було бажання володіти українською літературною мовою і не паплюжити її суржиком», «на вибір» тощо.

Результати анкетування показали, що у наш час актуальною також є проблема забезпечення світоглядної стійкості особистості, яка полягає у тому, що розум і свідомість людини вже не в змозі встигати за масштабними і глибокими змінами швидкоплинного життя.

Настала криза розуміння, що відбувається, і як наслідок – зростання хаосу і абсурду у всіх сферах життя. Зростають загрози дестабілізації світоглядного характеру. Відповідно росте вразливість людини, соціальних груп, суспільства, держави в духовній, ціннісній сферах. Відбувається зниження «етичної планки» і загальнокультурного рівня широких народних мас, тобто зниження духовних, моральних, інтелектуальних, фізичних якостей, необхідних для виживання.

На сьогоднішній день світовідчуття підростаючого покоління відображає подив з приводу того, що за час функціонування України як незалежної держави й досі нормалізація умов існування громадян України перебуває в процесі перебудови, сталося дуже відчутне погіршення рівня життя і споживання для переважної більшості українського суспільства, більше того, ті події, які відбулися на Півдні та Сході України і відбуваються зараз, мабуть, виникли не просто так. Треба щось змінювати у нашому житті. Суспільство чекає відповідь: як вийти з такої ситуації в умовах глобалізації сучасного світу, враховуючи українські національні інтереси тощо.

На думку Я. Калакури, «нам необхідно сформувати українознавче бачення громадянського суспільства, його гуманітарних вимірів, виробити таку модель його розбудови, яка б не вела до нівелювання наших національних традицій, органічно поєднувала б утвердження правових і демократичних засад державного управління та дедалі більший вплив громадянських інститутів, сприяла б зберіганню міжнаціональної злагоди і гармонізації міжетнічних відносин в Україні» [5, с. 40 – 44].

На думку В. Крисаченка, з якою не можна не погодитися, «нині, коли Україна має вийти на нормальні індекси людського розвитку і стати шанованим членом міжнародного співтовариства, їй треба, насамперед, забути той політичний спадок, який їй нав'язували, і вирватися вперед, як це зробила, наприклад, після Другої світової війни, Японія, яка практично однозначно відмовилася від застарілих власних технологій, своєї архаїчної індустрії і стала суперіндустріальною країною, орієнтуючись на світові здобутки. Але, водночас, вона не поставила хрест на своїй культурі, на своїх традиціях. Оце, очевидно, та модель, яка гідна пошанування» [8, с. 427].

Отже, нині актуальною є потреба у пошуку нової моделі розвитку України, моделі, яка працювала б, по-перше, на Україну як світову геополітичну реальність, причому провідну у багатьох відношеннях, і, по-друге, на Україну, яка б найвищим інтересом повинна мати інтереси власних громадян, де б вони не були, чи тут, у межах України, чи за її межами [8, с. 426].

Таким чином, маємо всі підстави зробити висновок про те, що виховувати і удосконалювати необхідно все суспільство, і цей процес має бути постійним. Найефективнішим шляхом такого виховання має бути взаємозв'язок між українознавством і національною системою освіти. До того часу, поки ці системи не вироблять реального і дієвого механізму взаємодії, не реалізуються як нова цілісність на практиці, доти освіта не стане по-справжньому національною за змістом, а українознавство не перетвориться на інструмент науково-інтелектуального і духовного впливу на

формування світогляду, національної і державницької свідомості всіх вікових груп українського суспільства. Задля цієї мети потрібно переосмислювати методологічні засади українознавства на новому рівні і на цій основі удосконалювати теоретичний рівень усіх українознавчих досліджень, які допомогли б зрозуміти, як розв'язати сучасні проблеми соціально-економічного, духовно-культурного, політичного розвитку України.

Як приклад, можливий такий варіант. Останнім часом стали популярними онлайн-курси. Так, 15 жовтня 2014 р. в Україні стартував громадський проект масових онлайн-курсів (МООС). (На сьогодні проект «Prometheus» пропонує декілька курсів від викладачів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського політехнічного інституту та Києво-Могилянської академії. Ресурс надає вільний і безкоштовний доступ до навчальних курсів університетського рівня всім бажаючим незалежно від місця проживання, віку тощо).

У Національному науково-дослідному інституті українознавства десять років тому почали розробляти онлайн-курс «Українознавство» разом з ХПІ і В. Кухаренком. Це був досить вдалий онлайн-курс. П'ять років поспіль двічі на рік проводили навчання (навчалися навіть діаспори з різних країн світу). Тривало таке навчання 12 тижнів. Потім дистанційний курс застарів. Навчання припинилося.

Та зараз, на нашу думку, мабуть, прийшов час розробити новий дистанційний курс «Українознавство». Будемо сподіватися, що в недалекому майбутньому ця справа набере обертів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієнко О.В. Світоглядні виміри демократичного соціуму: монографія / О.В. Андрієнко. – Донецьк: ДонНУ, 2013. – 346 с.
2. Діденко В., Табачковський В. Світогляд // Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – с. 569–570.
3. Звернення депутатів Тернопільської обласної ради. – Режим доступу: <http://www.obl-rada.te.ua/diyalnist/novyny/pryynyato-zvernennya-do-kerivnytstva-derzhavy-schodo-vp>
4. Історія українознавства: навч. посіб. / [П.П. Кононенко, Л.К. Токар, О.Г. Бажан та ін.]; за ред. П.П. Кононенка. – К.: Академвидав, 2011. – с. 15.
5. Калакура Я. Новітнє українознавство в джерельному та історіографічному вимірах / Я. Калакура // Українознавство. – 2008. – № 4. – с. 40–44.
6. Калакура Я. С. Історичні засади українознавства. – К.: НДІ українознавства МОН України, 2007. – 381 с.
7. Кононенко П. Українознавство. – К.: Либідь, 1994. – с. 21.
8. Крисаченко В. Українська етнополітика. – Кн. 1: Концептуальні нариси. – К.: МП Леся, 2013. – 440 с.
9. Сковорода Г. Вірші, пісні, байки, діалоги, трактати, притчі, прозові переклади, листи. – К., 1983. – с. 59.
10. Українці у світовій цивілізації і культурі: колективна українознавча монографія. – К.: НДІУ, 2008. – 400 с.

REFERENCES

1. ANDRIIENKO, O. (2013). *Ideological Dimensions of Democratic Society* (monograph). Donetsk: DonNU, 346 p. [in Ukr.]
2. DIDENKO, V. & TABACHKOVSKIY, V. (2002). *Worldview // Encyclopedic Dictionary of Philosophy*. Kyiv: Abrys, pp. 569–570 [in Ukr.]
3. *Appeal of People's Deputies of Ternopil Oblast Council* (2014). [Online] Available at: <http://www.obl-rada.te.ua/diyalnist/novyny/pryynyato-zvernennya-do-kerivnytstva-derzhavy-schodo-vp>. [in Ukr.]

4. KONONENKO, P., TOKAR, L., BAZHAN, O. et al. (2011) *History of Ukrainian Studies* (manual) Kyiv: Akademydav, p.15 [in Ukr.]

5. KALAKURA, YA. (2008) Contemporary Ukrainian Studies in the Source and Historiographical Dimensions. *Ukrainoznavstvo*. No 4. Pp. 40 – 44 [in Ukr.]

6. KALAKURA, YA. (2007) *Historical Principles of Ukrainian Studies*. Kyiv: NDI Ukrainoznavstva MON Ukrainy, 381 p. [in Ukr.]

7. KONONENKO, P. (1994) *Ukrainoznavstvo*. Kyiv: Lybid' p.21 [in Ukr.]

8. KRYSAKHENKO, V. (2013) *Ukrainian Ethnic Policy*. Kyiv: «MP Lesia». Book 1. 440 p. [in Ukr.]

9. SKOVORODA, H. (1983) *Poems, songs, stories, dialogues, essays, parables, prose translations, letters*. Kyiv, p. 59 [in Ukr.]

10. *Ukrainians in the World Civilization and Culture* (collective monograph in Ukrainian studies) (2008). Kyiv: NDIU, 400 p. [in Ukr.]

S. Bojko

Role of Ukrainian Studies in the Younger Generation's Worldview Formation

Abstract

Based on the predecessors' works the article defines the essence of the concept of worldview. It is emphasized that nowadays the issue of formation of the younger generation's worldview is considered in the works on philosophy, pedagogy, psychology, cultural studies, sociology, Ukrainian studies and other fields of knowledge. However, despite of a wide range of researches on formation of ideological culture of children and young people, the role of Ukrainian studies in the younger generation's worldview formation has been scantily examined until recently.

Ukrainian studies as a science and educational subject has two branches: disciplinary and interdisciplinary. The question which of them is the most appropriate is rather disputable. The supporters of disciplinary approach reveal knowledge about Ukraine and Ukrainians in the context of one field of study: history, culture, economy, everyday life, etc. The supporters of interdisciplinary approach use different sciences to obtain integral knowledge on the identity of the Ukrainian nation, its ethnic culture, spiritual, social, psychological essence etc.

Ukrainian studies is closely connected with the national educational system. They have such common issues to be researched as the development of Ukrainian ethnos, Ukrainian nation, Ukrainian spirituality and statehood.

The activity of the Ukrainian diaspora has a great importance in spread of knowledge about Ukrainian studies. Nowadays, a large number of scientific and educational activities on Ukrainian studies are held in Ukraine on regional, national and international levels. They help the younger generation better understand the Ukrainian world, its customs and traditions and instill in children and young people a respect for the state.